

**Jūrmalas pilsētas
tūrisma attīstības stratēģijas
2007. - 2018. gadam**

Vides pārskats

Jūrmala, 2007.

Saturs

IEVADS.....	4
1. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS PAMATNOSTĀDNES	5
1.1. Stratēģijas saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
1.2. Stratēģijas mērķis un risināmie uzdevumi.....	6
1.3. Plānošanas dokumenta satura īss izklāsts.....	6
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA	8
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS.....	9
3.1. Īss tūrisma nozares Jūrmalas pilsētā raksturojums.....	9
3.2. Vides stāvokļa raksturojums un to ietekmējošie faktori.....	10
3.2.1. Ģeomorfoloģiskais, klimata un ainaviskais raksturojums.....	10
3.2.2. Ūdens ieguve un novadīšana vidē.....	10
3.2.3. Atkritumu radīšana un apsaimniekošana.....	11
3.2.4. Gaisa piesārņojums	12
3.3. Vides stāvoklis teritorijās, kuras stratēģija var būtiski ietekmēt	12
3.3.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	12
3.3.2. Rīgas jūras līča piekraste.....	15
3.3.3. Lielupe un tās piekraste.....	16
4. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	18
4.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi.....	18
4.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	19
5. STRATĒĢIJAS ĪSTENOŠANAS IETEKMES UZ VIDI VĒRTĒJUMS.....	22
5.1. Stratēģijas uzdevumu ietekmes uz vidi novērtējums.....	22
5.1.1. Jūrmalas kā kūrorta pilsētas attīstības veicināšana	22
5.1.2. Dabas resursu saudzīga izmantošana	23
5.1.3. Pilsētas tēla mērķtiecīga veidošana un pilnveidošana.....	23
5.1.4. Tūrisma objektu un aktivitāšu zonēšana	23
5.1.5. Tūrisma infrastruktūras radīšana un kvalitātes paaugstināšana	23
5.1.6. Sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana.....	24
5.1.7. Viesmīlības veicināšana	24
5.1.8. Aktīvā tūrisma attīstības veicināšana	24
5.1.9. Veselības tūrisma attīstība.....	24
5.1.10. Kultūras tūrisma attīstība.....	24
5.1.11. Konferenču tūrisma attīstība.....	25
5.1.12. Ar tūrismu saistītas statistikas apkopošana un pētījumu veikšana	25
5.1.13. ES fondu piesaiste.....	25
5.2. Problēmas neīstenojot attīstības stratēģiju.....	25
5.3. Iespējamo stratēģijas alternatīvu izvēles pamatojums.....	25
5.4. Stratēģijas uzdevumu ietekmes uz vidi novērtējuma apkopojums.....	26

6.	RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI.....	28
7.	KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI.....	29
8.	ĪESPĒJAMĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	29
9.	PASĀKUMI STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS MONITORINGAM	29
10.	KOPSAVILKUMS	31
	IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS	32

IEVADS

Vides pārskats ir „Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijas 2007. - 2018. gadam” stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma sastāvdaļa, kura mērķis ir attīstības stratēģijā paredzēto darbību ietekmes uz vidi analīze.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) nepieciešamība noteikta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Jūrmalas pilsētas tūrisma stratēģijai SIVN procedūra piemērota saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 24.08.2007. lēmumu Nr.59-p. „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Lēmums pieņemts pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta (3) daļā noteikto: „*Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, (..) ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem (..) pašvaldība, valsts vai pašvaldības institūcija:*

- 1) *(..) tūrisma (..) jomā(..);*
- 2) *kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) (..).”*

Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģiju izstrādāja SIA „DEA BALTIKA” sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas domes speciālistiem.

Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijas **Vides pārskatu** izstrādāja SIA „VSKB Vide” saskaņā ar 23.03.2004. Ministru Kabineta (MK) noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” izpratnē ar jēdzienu „ietekme uz vidi” tiek saprasta „paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.”

1. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS PAMATNOSTĀDNES

1.1. *Stratēģijas saistība ar citiem plānošanas dokumentiem*

Izstrādājot tūrisma attīstības stratēģiju, tika ievērota LR tiesību aktos noteiktā kārtība un ņemti vērā citi dažāda līmeņa plānošanas dokumenti un projekti.

Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes ir vidēja termiņa valsts plānošanas dokuments laika periodam no 2004. - 2008. gadam. Pamatnostādnēs ir ietverti tūrisma attīstības politikas galvenie principi, mērķi un rīcības virzieni. Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģija 2007. - 2018. gadam ir veidota ievērojot un maksimāli nodrošinot Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēs ietvertos tūrisma politikas veidošanas principus.

Lai nodrošinātu pamatnostādnēs noteikto mērķu sasniegšanu ir pieņemta **Latvijas tūrisma attīstības programma 2006. - 2008. gadam**. Programmas galvenais mērķis ir laikā no 2006. - 2008. gadam nodrošināt tūrisma nozares pievienotās vērtības ikgadējo pieaugumu 10% - 15% apmērā un tūrisma nozares īpatsvara IKP pieaugumu 20 % gadā (faktiskajās cenās). Dokuments paredz vairāku konkrētu rezultātu sasniegšanu pēc programmas izpildes, tāpat 2009.gadā. No tiem uz Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģiju varētu tikt attiecināmi sekojošie mērķi:

- tūristu nakšņojumu (diennakšu) skaita pieaugums vidēji par 20%;
- ārvalstu ceļotāju skaita pieaugums no Latvijas tūrisma tirgum augsti prioritārajiem un prioritārajiem tirgiem vidēji par 15%;
- tūristu izdevumu pieaugums vidēji par 15% gadā.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes (apstiprinātas ar MK 15.08.2002. rīkojumu Nr. 436) ir dokuments, kas nosaka valsts līmeņa rīcības ilgtspējības nodrošināšanai visās galvenajās, t.sk. tūrisma, nozarēs. Tūrisma attīstībai tās izvirza sekojošus mērķus, kas ņemti vērā izstrādājot Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģiju:

- attīstīt ienākošo tūrisma (tūrisma pakalpojumu eksportu);
- veidot pozitīvu Latvijas tūrisma tēlu;
- attīstīt vietējo tūrisma;
- pilnveidot tūrisma tiesisko bāzi un stiprināt tūrisma institucionālo bāzi;
- veicināt tūrisma uzņēmējdarbību un starptautisko sadarbību;
- saskaņot nozares dažādo sektoru attīstību (tūrisma resursi, infrastruktūra, tūrisma mārketinga, tūrisma izglītība un pētniecība, tūrisma statistika u.c.);
- veicināt izglītotas un patriotiskas sabiedrības veidošanos.

Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģija 2007. - 2018. gadam ir izstrādāta saskaņā ar **Rīgas reģiona attīstības programmas 2005. - 2011. gadam** uzstādītajiem reģiona attīstības mērķiem un virzieniem. Programmā tūrisma attīstība minēta kā viens no deviņiem primārajiem Rīgas reģiona attīstību virzošajiem spēkiem.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritoriālais) plānojums ir ilgtermiņa (20 gadu) reģiona plānošanas dokuments, kas izstrādāts ciešā saistībā ar reģiona attīstības programmu. Plānojuma teritorijas perspektīvās attīstības sadaļā Jūrmala ir noteikta kā viens no reģiona rekreācijas centriem ar speciālo lomu reģionā: starptautiskas un nacionālas nozīmes kūrorts, EKO tūrisms, konferenču, semināru u.tml. norises vieta.

Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģijas 2007.-2018.gadam izstrādi nosaka **Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2005.-2018.gadam**. Tūrisma stratēģijas mērķi, uzdevumi un programmas izvērš, papildina un precizē pilsētas kopējās attīstības stratēģijas mērķus, bet, galvenokārt, mērķi - Jūrmalas pilsētas kā tūrisma galamērķa attīstību.

Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā 1995. - 2007. gadam ar grozījumiem un papildinājumiem līdz 2009. gadam ir noteikti vairāki teritorijas atļautās izmantošanas veidi, kuros iespējama tūrisma infrastruktūras objektu būvniecība.

1.2. Stratēģijas mērķis un risināmie uzdevumi

Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijas mērķi laika posmam no 2007. līdz 2020.gadam ir šādi:

- tūristu skaita pieaugums no 101`447 līdz 228`000 (t.i. pieaugums 2,25 reizes);
- tūristu skaita vienmērīgs palielinājums ārpus vasaras sezonas mēnešos;
- nakšņojumu skaita palielinājums Jūrmalas tūristu mītnēs no 363`881 2005. gadā, līdz:
 - a) scenārijs - 819`000 (t.i. pieaugums 2,25 reizes), vai
 - b) scenārijs - 1`000`000 (t.i. pieaugums 2,75 reizes);
- viena apmeklētāja pilsētā iztērētās naudas daudzuma pieaugums.

Šo stratēģisko mērķu realizācijai tiek noteikti šādi horizontālie uzdevumi:

1. Jūrmalas kā kūrorta pilsētas attīstības veicināšana;
2. dabas resursu saudzīga izmantošana;
3. pilsētas tēla mērķtiecīga veidošana rietumvalstīs un turpmāka pilnveidošana Baltijā un Austrumos;
4. tūrisma objektu un aktivitāšu zonēšana un informācijas par tiem izvietošana;
5. tūrisma infrastruktūras radīšana, uzlabošana un kvalitātes paaugstināšana;
6. sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana nolūkā tūristiem padarīt ērtāku un atraktīvāku;
7. viesmīlības veicināšana;
8. aktīvā tūrisma attīstības veicināšana;
9. veselības tūrisma attīstība;
10. kultūras tūrisma attīstība;
11. konferenču tūrisma attīstība;
12. ar tūrisma saistītās statistikas apkopošana;
13. ES fondu piesaiste.

1.3. Plānošanas dokumenta satura īss izklāsts

Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija sastāv no sekojošām daļām:

1. Jūrmalas tūrisma nozares attīstības vīzija;
2. Jūrmalas tūrisma nozares attīstības stratēģiskie mērķi;
3. Stratēģiju 2007. - 2018. gadam pamatojošie dokumenti;
4. Uzdevumi stratēģisko mērķu sasniegšanai un atbilstošās programmas;
5. Kūrorta attīstības programma 2007. - 2011. gadam;
6. Tūrisma mārketinga programma 2007. - 2011. gadam;
7. Tūrisma un izglītības veicināšanas programma 2007. - 2011. gadam;
8. SVID analīze;

9. Jūrmalas pilsētas tūrisma resursu, aktivitāšu, attīstības galveno virzienu un tendenču analīze.

Jūrmalas pilsētas tūrisma nozares attīstības redzējums atspoguļojas vīzijā un tās realizēšanai noteiktajos stratēģiskajos mērķos. Stratēģija paredz Jūrmalas attīstību kā starptautiski nozīmīgu kūrortpilsētu un dažādu tūrisma veidu attīstību saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības pamatprincipiem. Stratēģija ir vērsta uz tūristu skaita palielināšanos gan *vasaras*, gan *ziemas* sezonās, nakšņošanas ilguma palielināšanos, un ieņēmumu no tūrisma nozares pieaugumu.

Tūrisma attīstība Jūrmalā balstās uz dažāda līmeņa tūrisma nozares u.c. plānošanas dokumentiem. Stratēģijas atbilstība šiem dokumentiem skatīta sadaļā „Stratēģiju 2007 - 2018. gadam pamatojošie dokumenti”.

Lai realizētu stratēģijā noteiktos stratēģiskos mērķus ir noteikti uzdevumi. Visi uzdevumi ir sagrupēti pēc 13 pamatuzdevumiem, bet katra pamatuzdevuma izpildei ir paredzēti vairāki apakšuzdevumi. Visu uzdevumu izpilde ir noteikta vairākās programmās, kas izstrādātas dažādu tūrisma nozares jomu attīstībai: kūrorta attīstības, tūrisma infrastruktūras attīstības, tūrisma mārketinga un viesmīlības un izglītības veicināšanas programmas. Programmās noteikti detalizētāki uzdevumi konkrētās tūrisma jomas attīstībai.

Lai izvērtētu Jūrmalas pilsētas tūrisma nozares stiprās un vājās puses, kā arī veiktu iespēju un draudu novērtējumu, veikta SVID analīze. Analīze veikta gan visai nozarei kopumā, gan arī visiem attīstīt paredzētajiem tūrisma veidiem atsevišķi, t.i. - aktīvais tūrisms, konferenču tūrisms, kultūras tūrisms un veselības tūrisms.

Detalizēts esošās situācijas izvērtējums veikts sadaļā „Jūrmalas pilsētas tūrisma resursu, aktivitāšu, attīstības galveno virzienu un tendenču analīze”. Sadaļā analizēta esošie tūrisma attīstības priekšnoteikumi, dabas un cilvēku radītie resursi, esošais tūrisma infrastruktūras stāvoklis un tūristu aktivitāte.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijas SIVN tika veikts lietojot sekojošus **principus**:

- 1) novērtējuma process veikts pamatojoties uz stratēģijas izstrādātāju un domes speciālistu sniegto informāciju, kā arī informāciju, kas iegūta no ieinteresētajām valsts institūcijām un ievērojot sabiedriskajā apspriešanā izteiktos priekšlikumus;
- 2) novērtējums izdarīts ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu, principu "piesārņotājs maksā" un piesardzības principu.

un **metodes**:

- 1) informācijas analīze – tika analizēta stratēģijā un citos publiski pieejamos dokumentos ietvertā informācija attiecībā uz tās pilnīgumu un nozīmīgumu;
- 2) salīdzinošā analīze – tika izmantota iepriekšējā pieredze, kas iegūta citos stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesos;
- 3) diskusijas - tika veiktas pārrunas ar amatpersonām, stratēģijas izstrādātājiem, NVO un atbildīgo valsts institūciju pārstāvjiem un dažādu jomu ekspertiem;
- 4) lauka pētījumi - apskatāmās teritorijas un potenciālo vides problēmu apsekošana *uz vietas*;
- 5) kartogrāfisko materiālu un ainavas analīze.

Informācija par sabiedriskās apspriešanas procesu tiks apkopots pielikumā pēc tā pabeigšanas.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS

3.1. Īss tūrisma nozares Jūrmalas pilsētā raksturojums

Jūrmalas pilsēta atrodas Latvijas centrālās daļas ziemeļos, teritorijā starp Rīgas jūras līci ziemeļos un Lielupi dienvidos. Pilsētas austrumos atrodas Rīgas pilsēta, bet rietumos - Tukuma rajons. 32,8 km garā līča piekraste ar pludmali, Lielupe, teritorijā starp Sloku un Ķemeriem esošie ezeri, purvi un mitrāju meži rada piemērotus apstākļus atpūtai un rehabilitācijai, piesaista pilsētniekus un viesus no tuienes un tālienes.

Par Jūrmalas kūrorta attīstības aizsākumu ir uzskatāmas 18.gadsimta beigas un 19.gadsimta sākums, kad Baltijā sāka pievērst uzmanību gaisa un ūdens dziednieciskajai iedarbībai. Par pirmajām kūrvietām var uzskatīt Dubultus un Ķemerus, tomēr 19.gadsimta vidū atpūtnieki bija sastopami jau arī Bulduros, Majoros, Dzintaros un citās vietās. Atpūtnieku skaita pieaugumu veicināja 1876.gadā pār Lielupi uzceltais tilts un pēc gada atklātā dzelzceļa līnija Rīga - Tukums. Pēc pirmā pasaules kara kūrorta attīstība turpinājās – tika celtas jaunas sabiedriskās ēkas, atpūtas nami, veidojās jauni vasarnīcu rajoni. 1925.gadā atklāja šoseju Rīga - Bulduri. Atpūtnieku skaits pakāpeniski auga, 1940.gadā sasniedzot 50 000 cilvēku. Padomju Latvijas laikā Jūrmala kļuva par populāru Padomju Savienības kūrortu, kura apmeklējumu skaits (summējot tūristus un īslaicīgos atpūtniekus) 80-to gadu otrajā pusē vasaras sezonā atsevišķās dienās pārsniedza pat 260 000 cilvēku vienā dienā (kamēr vietējo iedzīvotāju skaits bija tikai nepilni 70 tūkstoši). 1986.gadā sākās Jūrmalas masu tūrisma lejupslīde, kas turpinājās līdz pat 21.gadsimta sākumam.

Uz 2007. gadu Jūrmalā darbojas 45 ar tūrisma saistītas naktsmītnes ar kopējo gultas vietu skaitu - 3500 (+ 220 vietas vasaras sezonas laikā „Nemo” kempingā). Tajās 2006. gadā uzturējās 124'638 apmeklētāji. Darbojas 286 kafejnīcas (+ 50 ielu kafejnīcas un 22 pludmales kafejnīcas vasaras sezonas laikā). Ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumus sniedz 46 ārstniecības iestādes. Jūrmala tiek izmantota arī dažāda līmeņa konferenču (pilsētā ir 50 dažāda lieluma konferenču zāļu) un kultūras pasākumu organizēšanai.

No dabas resursiem pilsētas iedzīvotāju un viesu visvairāk izmantotās vietas ir: Rīgas jūras līča piekraste ar pludmali (apstiprinātas 11 peldvietas¹), Lielupe un tās piekraste, priežu audzes, meži un meža parki, dabas parks un liegumi, Ķemeru nacionālais parks. Savukārt no cilvēka radītiem objektiem iecienīti ir veloceliņi, jahtu piestātnes, kultūras pieminekļi, tenisa korti, ūdens atrakciju parki un muzeji. Plaši apmeklēti ir pasākumi, kas notiek Dzintaru koncertzālē un Jomas ielā.

Detalizēts Jūrmalas pilsētas tūrisma nozares esošā stāvokļa raksturojums skatāms tūrisma attīstības stratēģijas 9. sadaļā „Jūrmalas pilsētas tūrisma resursu, aktivitāšu, attīstības galveno virzienu un tendenču analīze.”

¹ Saskaņā ar MK not. nr.300 "Peldvietu iekārtošanas un higiēnas noteikumi" (pieņemti 11.08.1998.) un pilsētas saistošajiem noteikumiem nr.6 (pieņemti 28.04.2004) „Jūrmalas pilsētas pludmales apsaimniekošanas, higiēnas un peldvietu ierīkošanas noteikumi”.

3.2. Vides stāvokļa raksturojums un to ietekmējošie faktori

3.2.1. Ģeomorfoloģiskais, klimata un ainaviskais raksturojums

Pēc **ģeomorfoloģiskās** rajonēšanas shēmas Jūrmala atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā, kas ir marīnā reljefa veidojums - jau pirms desmit tūkstošiem gadu jūras dibens, līcim sniedzoties tālu dienvidos un vēlāk atkāpjoties, atstāja lielākās lagūnas - Babītes, Slokas ezeru, Kaņieri, ar vējiem uznesot kāpu barjeras Lielupes ceļā. 1775. gadā Lielupei tomēr izdevās izlauzties jūrā pie Buļļciema. Priedaines pusē ir Baltā kāpa (17 m), Lielupē pie Lielupes grīvas ir Ragakāpa, 12 m augsta kāpa ir pretī Asariem. Tīreļos aiz Jūrmalas robežām ir arī iekšzemes kāpas. Lielupe tiekusies uz jūru arī Dubultos, tāpēc tur krasts ir nostiprināts. Kāpas ir akumulācijas reljefa forma. Tāpat kā lēzenās pludmales, arī krasta sēkļi ir ļoti lēzeni, tālu iebrienami. Smilšu sanesums atkarīgs no valdošiem vējiem un straumēm. Līča galā postošas vētras ir retas, kaut dažkārt tiek ārdīts krasts un priekškāpa, sadzīti ledus torosi.

Klimats ir tipisks Piejūras zemienes reģionam, bet pēc vairākiem faktoriem labvēlīgāks kūrortam un rekreācijai. Pludmale vērsta pret Z, taču ir valdošo DR, R vēju aizvējā. Peldsezona ilgst no jūnija līdz septembra sākumam. Sauļošanās un gaisa peldes var būt pieejamas ilgāk, jo Jūrmalā saulaino stundu skaits gadā ir vidēji 1500, bezsala periods ilgst vidēji 160 dienu. Nokrišņu daudzums mazāks par 636 mm gadā, visvairāk oktobrī. Gada vidējā temperatūra 6,2 °C, vasarā 17,3 °C, ziemā siltāks nekā iekšzemē: -4 °C.

Jūrmalas **ainavu** pamatā veido urbanizēta ainava, savukārt Ķemeru nacionālā parka teritoriju veido purvaine un ezeru ainava, visas piekrastes garumā saistoša piekrastes ainava ar akumulācijas jūras krastu.

Svarīgs urbānās ainavas elements ir **kultūrvēstures mantojums**, kā jomā Jūrmala ir otra bagātākā pilsēta (aiz Rīgas). Minētā mantojuma apzināšana Jūrmalā aizsākās 20.gadsima 70.gadu beigās. Rezultātā uz 2007.gada 1.janvāri Jūrmalas pilsētā kopumā bija 558 kultūras pieminekļi – 11 pilsētbūvniecības, 408 arhitektūras, 133 mākslas, 5 vēstures un 1 arheoloģijas piemineklis (Babītes pilskalns).

Jūrmalā atrodas 4 īpaši aizsargājami **dižkoki** - 2 parastie ozoli (atrodas Slokā, Dzirnau ielā un Ķemeru parka ZR stūrī 50 m uz Z no I pasaules karā kritušo pieminekļa; apkārtmēri, attiecīgi: 4,17m un 4,72 m), parastā priede (Vārņukrogā, 3m no Buļļupes kreisā krasta, apkm.: 2,5m) un vīksna (Slokas Celulozes un papīra kombināta apstādījumos, apkm.: 4,58m).

3.2.2. Ūdens ieguve un novadīšana vidē

Jūrmalā ar centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju nodarbojas SIA „Jūrmalas Ūdens”, kas savu darbību veic saskaņā ar divām B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujām: Nr.RIT-J-B-0568 (izdota 11.03.2007.) Slokas NAI darbībai un Nr.RIT-J-B-0578 (izdota 29.03.2007.) Ķemeru NAI un Majoru lietus ūdeņu attīrīšanas iekārtu darbībām.

Ūdens tiek iegūts no ūdensgūtnēm „Ķemerī”, „Kauguri”, „Dzintari”, „Jaundubulti” kā arī atsevišķām artēziskajām akām Slokā, Babītes un Smārdes pagastos, kopumā 43 artēziskajām akām. **Ūdensapgāde** tiek nodrošināta privātmājām un daudzdzīvokļu mājām (ar centralizētu ūdensapgādi ir nodrošināti 60 % no visiem iedzīvotājiem), kā arī vairākiem valsts, pašvaldības un privātiem (t.sk. tūrisma nozares) objektiem. Kopējais iegūtā ūdens daudzums 2006. gadā SIA „Jūrmalas Ūdens” bija 3`822`000 m³, no tiem tūrisma un rekreācijas objektiem tika nodoti 77`000 m³ ūdens (jeb 2% no kopējā apjoma). Lielākie ūdens apjomi tika nodoti šādiem tūrisma nozares objektiem: sanatorijām „Jantarnij Bereg” (20`000 m³) un „Belorusija” (16`000 m³) kā arī SIA „Baltic Hotel Group” (28`000 m³).

Bez SIA „Jūrmalas ūdens” iegūtā un tūrisma objektos izmantotā ūdens, liela apjoma ūdens (dzeramā un minerālūdens) ieguvī 2006. gadā veica sekojoši tūrisma un rehabilitācijas nozares objekti: SIA „BBN centrs” (110`000 m³), Privatizējamā BOP SIA „Bulduru slimnīca” (10`000 m³), SIA „Sanara - KRC Jaunķemeri” (98`000 m³ no tiem 520 m³ minerālūdens) un SIA „NRC Vaivari” (103`000 m³ no tiem ~ 43 tūkst. m³ minerālūdens).

SIA „Jūrmalas Ūdens” **notekūdeņus** centralizēti savāc no privātmājām, daudzdzīvokļu mājām (ar centralizētu kanalizācijas sistēmu ir nodrošināti 65% pilsētas iedzīvotāju) un dažādiem valsts, pašvaldības un privātiem (t.sk. tūrisma nozares) objektiem, kā arī no daļas Lapmežciema pagasta Laomežciema un Bigauņciema mājāsaimniecībām.

Centralizēti savāktie notekūdeņi tiek novadi uz Ķemeru NAI (izplūdes vieta - Vēršupīte Ķemeru nacionālā parka teritorijā), SIA „Sabiedrība SVA” piederošo „Slokas NAI (izplūdes vieta - Lielupe) un SIA „Rīgas ūdens” BAS „Daugavgrīva”. Uz Ķemeru NAI 2006. gadā tika novadīti 148`000 m³ (4% no kopējā apjoma), uz Slokas NAI - 2`242`000 m³ (64 %) un uz SIA „Rīgas Ūdens” BAS „Daugavgrīva” - 1`084`500 m³ (32 %), līdz ar to kopējais uz NAI novadītais notekūdeņu daudzums bija 3`518`000 m³. No tūrisma un rehabilitācijas objektiem kopējais saņemtais notekūdeņu daudzums veidoja 218`500 m³ (t.i. 6,3% no kopējā apjoma). 2006. gadā lielākie notekūdeņu daudzumi tika saņemti no SIA „Sanare KRC Jaunķemeri”(28`000 m³), sanatorijas „Jantarnij Bereg” (23`00 m³), SIA „NRC Vaivari” (60163 m³), SIA „Baltic Hotel Group” (33`000 m³), sanatorijas „Belorusija” (16`000 m³) un SIA „BBN Centrs” (40`000 m³).

Bez SIA „Jūrmalas Ūdens” NAI vairākiem tūrisma un rehabilitācijas objektiem ir savas NAI, no kurām 2006. gadā ievērojams attīrīto notekūdeņu daudzums bija šādiem objektiem: SIA „NRC Vaivari” (43`000 m³) un SIA „Sanare KRC Jaunķemeri” (70`000 m³). Abi objekti novada notekūdeņus meliorācijas grāvī (SIA „NRC Vaivari” ar attīrīšanu, bet SIA „Sanare KRC Jaunķemeri” bez attīrīšanas).

Lai sasniegtu pakalpojumu atbilstību nacionālo normatīvo aktu un ES direktīvu prasībām attiecībā uz dzeramā ūdens kvalitāti, pazemes ūdeņu aizsardzību, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, kā arī resursu efektīvu izmantošanu ir izstrādāts un daļēji jau realizēts **ūdenssaimniecības attīstības projekts**, kura ietvaros ir paredzēta, piemēram, šādi pasākumu veikšana: jaunas ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecība Kauguros, esošu ūdensapgādes un kanalizācijas vadu rekonstrukcija un jaunu izbūve, jaunu NAI izbūve Slokā, un Ķemeru NAI slēgšana.

3.2.3. Atkritumu radīšana un apsaimniekošana

Atkritumu apsaimniekošana ir būtisks faktors tūrisma nozares attīstībā. Liela atkritumu daudzuma radītāji ir viesnīcas u.c. nakšņošanas iestādes, sanatorijas un rehabilitācijas centri, ēdināšanas iestādes u.c. tūrisma infrastruktūras objekti. Atkritumi rodas arī apskates vietās, pludmalē un ielu atkritumu urnās. Lielāko daļu no kopējā atkritumu daudzuma veido sadzīves (šķīroti un nešķīroti) atkritumi, bet būtiski ir arī specifiski (medicīniskie u.tml.) u.c. bīstamie atkritumi un to utilizācija.

Ar sadzīves atkritumu savākšanu Jūrmalas pilsētā nodarbojas SIA „Jūrmalas ATU”, SIA „Nelsens”, SIA „JLD”, SIA „Jūrmis”, SIA „Vetrade”, SIA „Jūrmalas Mežaparki”. Pašvaldība organizē atkritumu savākšanu no ielām, autobusu pieturām, pludmales, mežiem un parkiem, un ar to nodarbojas SIA „Jūrmalas ATU”. Pludmales teritorijā vasaras sezonā tiek izvietoti 204 konteineri (ar tilpumu 700l) un pie izejām uz jūru - 38 urnas (10l). Vidēji

vasaras sezonā no pludmalē izvietotiem atkritumu konteineriem tiek izvesti 4440 m² atkritumu. Jomas ielā ir izvietoti 4 konteineri (660l) un 32 urnas (15l).

3.2.4. Gaisa piesārņojums

Tūrisms saistīts arī ar transportu un tā radīto gaisa piesārņojumu. Tūristi Jūrmalā ierodas izmantojot savu personīgo autotransportu, vai arī ar sabiedriskajiem autobusiem. 2006. gadā vienas dienas pilsētā iebraukšanas licences tika pārdotas 1`376`828 automašīnu vadītājiem. Autotransporta izmantošana izraisa lokālu gaisa piesārņojumu autoceļu un ielu apkārtnē - pieaug emisijas, īpaši slāpekļa oksīdu emisijas. Būtisku ietekmi uz cilvēka veselību rada arī gaisa piesārņojums ar oglekļa monoksīdu, putekļiem un piezemes ozonu.

Gaisa piesārņojumu rada arī viesnīcu un rehabilitācijas iestāžu katlu mājas. Zemāk sniegts kopējais viesnīcu un rehabilitācijas katlu māju emisiju gaisā raksturojums salīdzinot ar pilsētas kopējiem gaisa emisiju apjomiem.

1. tabula

Jūrmalas pilsētā esošo viesnīcu un rehabilitācijas centru katlu māju emisiju gaisā raksturojums

Emisijas	Kopējo emisiju apjoms pilsētā (t/gadā)	Viesnīcu un rehabil. centru emisiju apjoms	
		t/gadā	% no kopējām
Slāpekļa oksīdi	107	14	13%
Oglekļa oksīds	115	13	11%
Oglekļa dioksīds	66`098	9`222	14%
PM ₁₀	8	-	-
Cietās izkl. daļ.	13	-	-
GOS	3	-	-
lekārtu skaits	170	20	12%

3.3. Vides stāvoklis teritorijās, kuras stratēģija var būtiski ietekmēt

3.3.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Jūrmalas pilsētā atrodas trīs Natura 2000 tīklā iekļautas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Ķemeru nacionālais parks, dabas parks „Ragakāpa” un dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas”. Bez tam pilsētā atrodas arī dabas liegums „Darmšates priežu audzes”. Zemāk sniegti šo teritoriju raksturlielumi.

2. tabula

Jūrmalas pilsētā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Teritorijas nosaukums	Tips*	Platība (ha)	Aizsardzībā kopš:
Ķemeru nacionālais parks	C	38`165,0 **	1997
Dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas”	C	277,0	2004
Dabas parks „Ragakāpa”	B	150,0	1962
Dabas liegums „Darmšates priežu audzes”		6,0	1977

* B - teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”, 92/43 EEK.

C- teritorijas, kas noteiktas atbilstoši ES direktīvai "Par savvaļas putnu aizsardzību" (79/409 EEK) un direktīvai "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" (92/43 EEK).

** T.sk. Valgundes, Smārdes, Slampes, Engures, Džūkstes, Salas un Lapmežciema pagastos.

KEMERU NACIONĀLAIS PARKS

Ķemeru nacionālais parks (turpmāk: ĶNP) atrodas Tukuma un Jelgavas rajonu pagastos un Rīgas rajona Jūrmalas pilsētā. Jūrmalas pilsētas teritorijā parks atrodas tās rietumu malā, tas robežojas ar Rīgas jūras līci un dzelzceļu Tukums - Rīga. ĶNP aizņem ap 30 % no kopējās Jūrmalas pilsētas platības, t.i. 30 km².

Bez vispārējiem normatīvajiem aktiem dabas aizsardzībā darbības ĶNP tieši regulē šādi normatīvie akti un dokumenti:

- Ķemeru nacionālā parka **likums** (pieņemts 30.05.2001.);
- Ķemeru nacionālā parka **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi** (MK not. Nr. 236, pieņemti 18.06.2001.);
- Ķemeru nacionālā parka **dabas aizsardzības plāns** (VARAM rīk. Nr. 158., pieņemts 25.09.2002.).

ĶNP uzraudzībai un darbības administrēšanai ir izveidota parka **administrācija**.

ĶNP izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību.

Lielāko daļu no Jūrmalā atrodošās ĶNP teritoriju aizņem purvu teritorijas - Vecais purvs, Slokas purvs u.c. Šeit atrodas lielākais Jūrmalas ezers - Slokas ezers, kā arī vairāki mazi ezeri (Aklais ez., Akacis, Melnezers u.c.). Teritorijai cauri tek un veido ĶNP robežu - Vecslocene, plūst arī citas purvu ekosistēmas upītes (Vēršupīte u.c.). Nelielu ĶNP daļu aizņem piekrastes teritorija un apdzīvotas vietas - Ķemeru, Jaunķemeru un Kūdra.

Teritorija tiek aizsargāta, lai saglabātu kūrortoloģiskos un rekreatīvos resursus, ar mērķi tos izmantot apmēros, kas nav pretrunā ar dabas aizsardzības prasībām. Tieši šeit atrodas nozīmīgākie kūrorta rehabilitācijas centri, kas izmanto šejienes dabas resursus (dūņas, sēravotus, piekrasti u.c.).

Slokas ezers 1,4 m virs jūras līmeņa, Slokas purva ZA daļā, platība 250 ha, no ziemeļrietumiem ezerā ieplūst Vecslocene. Ezera dienvidaustrumu daļā ieplūst neliela kanāla ūdeņi, kas savieno Slokas ezeru ar **Aklo ezeru**, kas ir sekls (vidējais dziļums 0,5 m, maksimālais dziļums 0,7 m), neliels piejūras lagūnu tipa ezers. Nedaudz uz austrumiem no šī kanāla ietekas iztek Vecslocenes upe. Ezerā izplūst sērūdeņraža avoti. Slokas ezers ir īpatnējs - sekls (vidējais dziļums 0,6 m, maksimālais 1,1 m) piejūras lagūnu tipa ezers ar brūnu, humusvielām bagātu ūdeni. **Akacis** atrodas Slokas purvā; tā platība ir 14,9 ha, vidējais dziļums 0,8 m, maksimālais dziļums 1,1 m.

Vecslocene ir Lielupes kreisā krasta pieteka, kas Jūrmalas teritorijā sāk savu ceļu purvainā apvidū netālu no Jaunķemeriem. Netālu no ietekas Slokas ezerā, upē ietek Vēršupīte. Pēc iztekas no Slokas ezera tā tek Slokas virzienā, kur tā ietek Lielupē netālu no Dzirnau ielas. Vecslocenes pieteka **Vēršupīte** Jūrmalas teritorijā sākas Ķemeru apkārtnes purvos, plūst cauri dzīvojamo rajonu teritorijai, tālāk virzas caur Slokas purvu uzņemot tā ūdeņus un ietek Vecslocenē pie Slokas ezera. Vēršupītes krastos virszemē iztek arī minerālūdeņi, ko izmanto Ķemeru dziednīcās. Būtisks Vēršupītes piesārņotājs ir novecojošās Ķemeru NAI.

Ķemeru teritorija ir bagāta ar sēravotiem. Ķemeru avoti pārsvarā ir ieslēgti betona tvertnēs un izplūde pa caurulēm tiek novadīta uz Vēršupīti (izņemot dūņu reģenerācijas laukos esošos avotus, kas tika izmantoti dūņu bagātināšanai). Vislabāk zināmais no Ķemeru

avotiem ir Paviljona avots. Ķemeru centra avotos sērūdeņraža koncentrācija ir ~ 28 mg/l. Pašreiz darbojušies Lūžņu grāvja sēravoti ir veidojušies, izdarot meliorācijas darbus. Pirms grāvju rakšanas (jau 19.gs.) šeit bijuši dabiski sēravoti, par ko liecina avotkaļķu nogulumi, bet meliorācijas grāvji ir izmainījuši sērūdeņu līmeni un tie ir apsīkuši. Pie Slokas ezera avotu grupas pieder gan Slokas ezerā, gan tā tuvumā izplūstošie avoti, kā arī, tā saucamais, Bertrama avots, kas atrodas labu gabalu no Slokas ezera pa Vēršupīti uz augšu, upes kreisajā krastā.

Jūrmalas teritorijā atrodas divas ĶNP **dabas takas** - Melnalkšņu dumbrāja laipa un Slokas ezera pastaigu taka.

Kopumā ĶNP ir bagāts bioloģiskās daudzveidības, šeit sastopami 16 Latvijā īpaši aizsargājami **biotopi** un 4 abinieku, 69 **augu**, 17 **bezmugurkaulnieku**, 2 **ķērpju**, 60 **putnu**, 3 **rāpuļu**, 8 **sēņu**, 6 **sūnu**, 6 **zīdītāju** un 3 **zivju** īpaši aizsargājamas sugas.

DABAS LIEGUMS „LIELUPES GRĪVAS PĻAVAS

Dabas liegums atrodas Jūrmalas pilsētā un sastāv no vairākām teritorijām Lielupes krastos. Teritorija ir fragmentēta, jo daļu aizņem mazdārziņu u.c. veida apbūve. Liegumu veido sešas atsevišķas teritorijas: I teritorija Dubultos (5,8 ha), II teritorija Dubultos (7,6 ha), III teritorija Dzintaru pļavas (53,9 ha), IV teritorija Bražuciema pļavas (8 ha), V teritorija Priedaines pļavas (35 ha) un VI teritorija Buļļuciema pļavas (151,1 ha).

Dabas liegumam nav apstiprināti **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**, bet ir apstiprināts **dabas aizsardzības plāns** (VIDM rīk. Nr. 72, pieņemts 06.02.2007.).

Dabas lieguma nozīmīgākās vērtības ir saistītas ar Lielupes palienes pļavām. Tajās satopamas īpaši aizsargājamas 14 **augu** un 7 **putnu** sugas, kā arī 4 Latvijā īpaši aizsargājami **biotopi** (zilganās molīnijas pļavas kaļķainās, kūdrainās vai mālainās augsnēs, jūrmalas pļavas, sausas pļavas kaļķainās augsnēs un pārmitri platlapju meži). Nozīmīgākā augu suga ir purva matsakne, kas ir Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājams augs. Retākais biotops ir Jūrmalas pļavas, kas veidojies iesāļo augšņu dēļ un tajā sastopamas vairākas šādām augsnēm raksturīgas augu sugas. Nelielās platībās liegumā sastopami slapjie meži, kuru dabas aizsardzības vērtība līdz ar gadiem, nostabilizējoties augu sabiedrību struktūrai, palielināsies.

Kā liegumu **apdraudošs faktors** minams to strauja aizaugšana, jo tās netiek pļautas. Ietekmi atstāj arī esošā apbūve un rekreācija.

DABAS PARKS „RAGAKĀPA”

Dabas parks “Ragakāpa” atrodas Rīgas jūras līča piekrastē, Jūrmalas pilsētas A daļā, uz R no Lielupes upes grīvas. Dabas parku no ziemeļiem ierobežo Rīgas jūras līcis, no dienvidiem – Lielupes apbūves līnija, no rietumiem – 20. līnija un no austrumiem – Lielupes ostas robeža.

Bez vispārējiem dabas aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem darbības dabas parkā regulē arī **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi** (MK not. nr. 702, pieņemti 10.08.2004.) un **dabas aizsardzības plāns** (VIDM rīk. nr. 164, pieņemts 01.06.2004.)

Dabas parks izveidots, lai aizsargātu nozīmīga mežaino jūrmalas kāpu (vien no augstākajām kāpām Latvijā - no 12-17m). un vairāku jūrmalas biotopu aizsardzības vietas. Nozīmīgas ir arī vecas priežu audzes kāpās, kas vietām atbilst dabisko mežu atslēgas biotopu kritērijiem.

Vecajām priežu audzēm ir liela nozīme sugu daudzveidības saglabāšanai, jo tās raksturojas ar ilgstošu meža kontinuitāti, dažādu vecumu struktūru, bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgiem elementiem – kritālām, mirušo koksni, dobumainiem kokiem. Vecās priežu audzes ir retums, tāpēc to saglabāšanai jāpievērš īpaša uzmanība. Galvenā dabas lieguma vērtība ir vecās, liela caurmēra augošās un nokaltušās priedes, ar kurām var būt saistītas aizsargājamās putnu, ķērpju un kukaiņu sugas. Liela izmēra veco priežu stumbri ilgi saglabā mitrumu, vasarās neizkalst, kas ir nosacījums bagātai koksnei dzīvojošo kukaiņu faunai.

Kā dabas parka **apdraudošiem faktoriem** minami: citzemju augu sugu ieviešanās, kas degradē dabīgo meža augu sabiedrību struktūru, nepiemērota pameža veidošanās jūrmalas kāpu priežu mežā. Sakarā ar tuvo Jūrmalas pilsētas klātbūtni notiek augāja sinantropizācija. Rekreācijas slodzes palielināšanās izraisa pastiprinātu augāja nomīdīšanu, kāpu nogāžu eroziju, teritorijas piegružošanu.

Dabas parkā ir izveidota **dabas taka**, ko veido 4 atsevišķas takas – Dabas skatu taka, Kukaiņu taka, Priežu taka un Augu taka.

Kopumā dabas parkā „Ragakāpa” konstatētas 8 **augu**, 5 **bezmugurkaulnieku**, viena **sēņu** un viena **zīdītāju** īpaši aizsargājamas sugas. Tur atrodas arī 3 īpaši aizsargājami **biotopi** (viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām; viengadīgu augu sabiedrības dūņainās un zemās smilšainās pludmalēs un mežainas jūrmalas kāpas).

DABAS LIEGUMS „DARMŠTATES PRIEŽU AUDZE”

Dabas liegums ”Darmštates priežu audze” atrodas Jūrmalas pilsētas D daļā, Lielupes labajā krastā.

Dabas liegumam nav apstiprināti **individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**, bet ir apstiprināts **dabas aizsardzības plāns** (VIDM rīk. Nr. 603, pieņemts 15.11.2006.).

Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu īpatnēju priežu audzi, kas sēta 19.gs. beigās no Darmštates sēklu firmā iegādātām sēklām. Tas ir dendroloģisks objekts, kas pierāda, ka sēklu augšanu var ietekmēt gan augsnes un klimata atšķirības, gan pašu sēklu iegūšanas vieta un kvalitāte. Dabas liegumam šobrīd galvenokārt ir ainaviskā un dendroloģiskā vērtība, jo teritorijā nav konstatēta **neviens īpaši aizsargājama suga vai biotops**.

Lieguma **apdraudošie faktori** ir rekreācija un tās iespaidā radītā eutrofikācija, piegružošana ar sadzīves atkritumiem, erozija un svešu sugu invāzija. Dabas lieguma teritorija 2006. gadā cieta apmeklētāju izraisītā ugunsgrēka dēļ, kura rezultātā izdega 80% no lieguma teritorijas. Analizējot bioindikatorus, var secināt, ka atpūtnieku daudzuma un neesošo tualesu dēļ, teritorija eutroficējas. Intensīvas nostaigāšanas rezultātā augsne sabietējas, veidojas labvēlīgi apstākļi graudzāļu, kas nav raksturīgas šiem biotopiem, izplatībai. pamežā un zemsedzē, bet arī izmaina tā estētisko vērtību, mazina mežaudzes spēju veikt gaisa un augsnes aizsardzības funkcijas. Būtisks teritorijas dabas vērtības un ainavisko vērtību ietekmējošs faktors ir nomīdīšana un erozija, ko rada neorganizētu atpūtnieku slodze. Eroziju izraisa arī transporta līdzekļu neatļauta novietošana zaļajā zonā.

3.3.2. Rīgas jūras līča piekraste

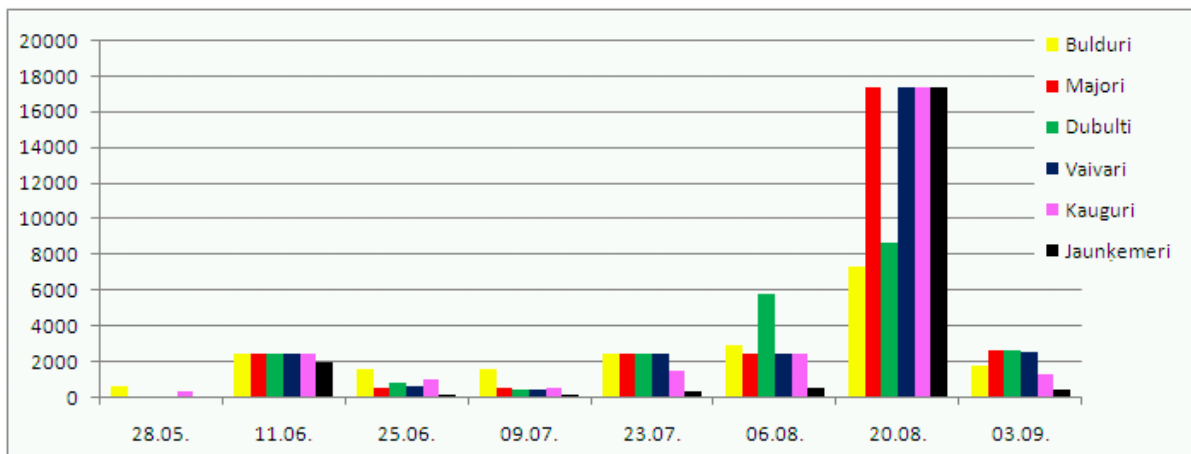
Jūrmalas pamatvērtība ir 32,8 km garā un vidēji 150 - 200 m platā Rīgas jūras līča piekraste. Tā stiepjas no Jaunķemeriem pilsētas rietumos, līdz pat Bullciemam pilsētas austrumos, kur līcī ietek Lielupe. Daļa piekrastes teritorijas pilsētas rietumos atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā, bet pilsētas austrumos piekrastē atrodas dabas parks „Ragakāpa”. Jūrmalā ir 11 apstiprinātas pludmales - Lielupe, Bulduri, Dzintari, Majori,

Dubulti, Pumpuri, Melluži, Asari, Vaivari, Kauguri un Jaunķemeri. Pavisam līča krastam pieeju nodrošina 42 pieejas, no kurām 9 jeb 21% ir piemērotas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Dažādi pludmales posmi jau tradicionāli tiek izmantoti kādam noteiktam atpūtas veidam. Tā Majori un Bulduri ir populārākās sauļošanās un mierīgās atpūtas vietas, Dzintaros un Dubultos cilvēki parasti atpūšas aktīvāk, spēlējot volejbolu, pludmales futbolu vai kādu citu sporta spēli. Pumpuru pludmalē tiek piedāvāta kaitborda un vindsērfiga inventāra noma, kā arī apmācības instruktoru vadībā. Tālāk uz Jaunķemeru pusi pludmali apmeklē daudzi rehabilitācijas centru klienti, tās ir mierīgākas un piemērotas tieši relaksējošai atpūtai.

Trim Jūrmalas pludmalēm - Jaunķemeriem, Bulduriem un Majoriem 2007.gadā ir piešķirta **Zilā karoga** balva. Tas tiek piešķirts pludmalēm, kas atbilst starptautiskā Vides izglītības fonda noteiktajiem 27 kritērijiem, no kuriem būtiskākie attiecas uz pludmales apsaimniekošanu, ūdens kvalitāti, drošību un sabiedrisko kārtību, sabiedrības informēšanu un izglītošanu u.c.

Peldsezona ilgst no maija beigām līdz septembra beigām, tomēr vissiltākais ūdens līcis ir jūlija beigās un augusta sākumā, kad arī ir vislielākais apmeklētāju skaits pludmalē. Šajā laikā arī novērojams visaugstākais ūdens piesārņojums, kas dažkārt pēc dažiem parametriem ir tāds, kad peldēties nav ieteicams. Tomēr piesārņojuma līmenis skaidrojams ne tikai ar apmeklētāju skaitu, bet arī ar laika apstākļiem. Zemāk sniegts apkopojums par kopējo koliformu līmeni Jūrmalas pludmalēs (Bulduros, Majoros, Dubultos, Vaivaros, Kauguros un Jaunķemeros) 2007. gada sezonā. Grafikā redzams, ka augusta beigās kopējo koliformu līmenis ievērojami pārsniedza robežvērtību (10000 uz 100 ml).

1. attēls Kopējo koliformu līmenis Jūrmalas pludmalēs 2007. gada sezonā¹

Jūrmalā lielākā daļa piekrastes teritorijas ir blīvi apdzīvota - šeit atrodas privātmājas, tūrisma infrastruktūras objekti u.c. būves. Piekrastē darbības tiek ierobežotas saskaņā ar Aizsargjoslu likuma noteikto krasta kāpu aizsargjoslu.

3.3.3. Lielupe un tās piekraste

Lielupe ir otra lielākā un ceturtā garākā Latvijas upe, ar 119 km kopgarumu, no kuriem 20 km plūst caur vai robežojas ar Jūrmalas pilsētu. Lielupes tecējums Jūrmalā sākas ar Ventspils apvadceļu pie Brankciema lejpus Slokas, gar šo apdzīvoto vietu tā met līkumu,

¹ sagatavots pēc „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras” testēšanas pārskatiem

kurā atrodas Mežzara sala un Zirgu sala. Tālāk tā turpina tecējumu paralēli Babītes ezera krastam un ir robeža ar Babītes novadu. Ar Babītes ezeru to savieno Spuņņupe. Pie Dubultiem Lielupe met līkumu veidojot pussalu Baņķis - šī ir šaurākā vieta Jūrmalā starp Lielupi un Rīgas jūras līci - 350m. Pēc tam aiz savienojuma ar Babītes ezeru - Varkaļu kanālu, tā met nākamo līkumu pie Priedkalnes, no kurienes tā turpina ceļu uz Rīgas jūras līci, pirms tam gan tajā vēl ietek Bulļupe. Lielupes krastos Jūrmalas pilsētā atrodas divas īpaši aizsargājamas teritorijas - dabas liegumi „Lielupes grīvas pļavas” un „Darmšstates priežu audze”. Nozīmīgi ģeomorfoloģiski veidojumi atrodas upes līkumotajos posmos kā arī pie tās ietekas jūrā - Baltā kāpa. Jūrmalā Lielupi šķērso divi autoceļu tilti un viens dzelzceļa tilts.

Tās dziļākā vieta ir 18 - 20 metri pie Valteriem, bet platums lejtecē sasniedz 900m. Vidējais attālums starp līci un upi ir 2,5 km. Krastos atrodas vairāki blīvi apdzīvoti dzīvojamie rajoni - Sloka, Valteri, Dubulti, Majori, Bulduri, Lielupe un Priedaine.

Lielupi izsenis izmanto kā zvejas vietu gan piekrastes zvejnieki, gan makšķernieki. Upe saistīta ar sporta aktivitātēm - smaiļošanu, kanoe airētāji, burātāji, ūdens slēpotāji un ūdens motosportisti. Upes ietekā jūrā atrodas Lielupes osta, kas padziļināšanas darbu neveikšanas dēļ ir slēgta.

4. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

4.1. *Starptautiskie vides aizsardzības mērķi*

Vides aizsardzības jomā pastāv starptautiskie mērķi, kuri parādās noslēgtajās starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības Direktīvās. Attīstot tūrisma jomu Jūrmalas pilsētā ir svarīgi ņemt vērā principus, kas noteikti starptautiskajās konvencijās par bioloģisko daudzveidību, dabas un kultūrvēstures mantojumu aizsardzību un sabiedrības iesaistīšanu:

- Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”- Orhūsas konvencija (1998),
- Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu - Bernes konvencija (1979),
- Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi - Ramsāres konvencija (1971),
- Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija. (1972),
- Eiropas Padomes Vispārējā Konvencija par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai. (2005),
- Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija(1992),
- Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija.
- Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību – Biotopu direktīva (1992).

Tūrisma attīstībai Jūrmalas pilsētā īpaši nozīmīgas ir HELCOM (Baltijas jūras vides aizsardzības komisijas) rekomendācijas Baltijas jūras vides aizsardzības jomā, īpaši, Rekomendācija 21/3 par ilgtspējīgu un videi draudzīgu tūrismu Baltijas reģiona piekrastes zonā. Tāpat svarīgas ir Baltijas jūras valstu padomes *Baltic21* ziņojums 7/98 „Agenda21 - Baltijas jūras reģiona tūrisms”. Šie dokumenti nosaka, ka visi tūrisma attīstības pasākumi jāveic ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus, liela apjoma tūrisma infrastruktūras objektiem jābūt izvērtētiem teritoriālās plānošanas procesā un iekļautiem integrētajos piekrastes zonas apsaimniekošanas plānos, kā arī pirms šo objektu izveides ir jāveic IVN.

Augstākminētajos dokumentos izvirzītie mērķi veido valstu nacionālās vides aizsardzības normatīvo aktu pamatus. Tāpēc plānojot tūrisma attīstību jāvadās pēc nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem.

4.2. *Nacionālie vides aizsardzības mērķi*

„Par Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņem” (MK 15.08.2002. rīkojums Nr. 436) ir dokuments, kas nosaka valsts līmeņa rīcības ilgtspējības nodrošināšanai visās galvenajās nozarēs.

Izstrādājot Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģiju ir **ņemti vērā** ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņu mērķi:

- Latvijai jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- Latvijai jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- Latvijai jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- Latvijai no starptautiskas palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jāklūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
- Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plašs vides politikas līdzekļu pielietojums visās citās nozaru politikās;
- Latvijai jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
- Latvijai jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;
- Latvijai nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

„**Nacionālais vides politikas plāns 2004. – 2008. gadam**” ir visaptverošs, stratēģisks un ar citiem atbilstoša līmeņa plāniem integrēts dokuments. Tajā tiek formulēti vides aizsardzības principi, galvenie politikas mērķi un rīcības to sasniegšanai, par galveno uzdevumu nosakot - jānodrošina cilvēku veselībai labvēlīgi dzīves apstākļi, kas gala rezultātā palielinās mūža garumu un uzlabos iedzīvotāju veselības un labsajūtas stāvokli. Vides politikas plāns nosaka būtiskākās problēmas un vides politikas mērķus nacionālā līmenī, kuri ir aktuāli arī Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstībai. Politikas plāna 2.9. sadaļā „Vide un tūrisms” noteikti politikas mērķi tūrisma attīstībai. Zemāk sniegta šo mērķu analīze attiecībā uz Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģiju.

- ✓ Nodrošināt tūrisma ilgtspējīgu attīstību, kas radītu nozarei papildu izaugsmes iespējas un ļautu pilnīgāk izmantot Latvijas tūrisma svarīgākos resursus.

Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģija veicinās ilgtspējīga tūrisma attīstību Jūrmalas pilsētā.

- ✓ Turpināt vides pārvaldības sistēmu ieviešanu tūrisma nozarē.

Nevienam Jūrmalas tūrisma nozarē tieši iesaistītam uzņēmumam nav ieviesta sertificēta vides pārvaldības sistēma, un attīstības stratēģija neparedz šādu uzdevumu.

- ✓ Veicināt vienotas tūrisma informācijas sistēmas izveidošanu.

Stratēģijā paredzēti vairāki uzdevumi, kas uzlabos informācijas pieejamību par tūrisma pakalpojumiem.

- ✓ Ieviest videi draudzīgas tehnoloģijas tūrisma uzņēmumos.

Stratēģijā tiek paredzēti atsevišķi pasākumi, kas veicinās tūrisma uzņēmumus ieviest videi draudzīgas tehnoloģijas.

- ✓ Izglītēt tūrisma nozares darbiniekus vides un dabas aizsardzības jautājumos.

Stratēģijā tiek plānotas apmācību un pat pilnu studiju programmu organizēšana tūrisma darbinieku izglītošanai, tomēr stratēģijā netiek uzsvērta izglītošana tieši vides un dabas aizsardzības jautājumos.

- ✓ Veicināt dabas, lauku, dziednieciskā, ekotūrisma, velotūrisma un ar to saistītās infrastruktūras attīstību.

Stratēģija paredz veselu virkni pasākumu, kas sekmēs dabas, lauku, dziednieciskā, ekotūrisma, velotūrisma un ar to saistītās infrastruktūras attīstību.

- ✓ Pilnveidot profesionāli izglītotu un sertificētu dabas gidu tīklu.

Stratēģijā tiek plānota dabas gidu apmācība un sertificēšana.

- ✓ Veicināt optimālu resursu izmantošanu, samazinot slodzi uz vidi.

Izstrādātā stratēģijā tiek noteikti vairāki pasākumi, kas mazina nozares ietekmi uz vidi, un veicina dažādu resursu optimālu izmantošanu.

Jūrmalas pilsētas vides politikas plāns ir dokuments, kas izstrādāts ar termiņu līdz 2012. gadam. Plāna mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu pilsētas attīstību, būtisku un stabilu vides kvalitātes uzlabošanu, vērtīgo dabas un kultūrainavu, dabas resursu un teritoriju saglabāšanu, aizsardzību un attīstīšanu, enerģijas resursu taupīgu lietošanu, radot cilvēkiem drošu un veselīgu dzīves un darba vidi.

Šis stratēģiskais mērķis, kā arī pārējie plāna dažādu jomu mērķi, iespēju robežās, ir ņemti vērā izstrādājot tūrisma attīstības stratēģiju.

Plānojot tūrisma, īpaši dabas un aktīvā tūrisma, attīstību jāņem vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju **dabas aizsardzības plāni**, kas izstrādāti un apstiprināti visām Jūrmalas pilsētas teritorijā esošajām aizsargājamām teritorijām.

Dabas un aktīvā tūrisma iespējas tiek paredzētas **dabas lieguma „Jūrmalas grīvas pļavas”, dabas lieguma „Dārmšates priežu audzes” un dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plānos.**

Kemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts 2002. gadā laika posmam līdz 2010. gadam. Plānā ir iestrādāta tūrisma attīstības stratēģija, kas izvirza trīs mērķus:

- uzlabot parka tūrisma piedāvājumu kvalitāti tā, ka tie dod vislielāko ieguldījumu parka teritorijas dabas aizsardzībā, sociālajā un ekonomiskajā attīstībā, vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes aizsardzībā un apmeklētāju apmierinātībā;
- veidot sadarbību ar parkā ietilpstošajiem tūrisma uzņēmējiem, lai izstrādātu kopīgu ilgtspējīga tūrisma attīstības stratēģiju un darbības plānu, un kopīgi to realizētu parka teritorijā;
- izstrādāt un realizēt biznesa plānu tūrisma produktu attīstībai parkā, lai panāktu parka neatkarību no valsts budžeta finansējuma.

2001. gadā pieņemtais **Ķemeru nacionālā parka likums** nosaka, ka parks ir izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kūrortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrisma un ekoloģisko izglītību.

Tūrisma attīstības stratēģija paredz arī dažas darbības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Skatu torņa būvniecība dabas parka „Ragakāpa” teritorijā un tūristu takas izveide pie Slokas ezera un Ķemeru kūrorta parka atjaunošana Ķemeru nacionālā parka teritorijā tiek plānota saskaņā ar šo teritoriju dabas aizsardzības plāniem. Līdz ar to, nevar prognozēt, ka Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģijā paredzēto pasākumu realizēšana varētu būtiski ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Jāpiebilst, ka ikviena darbība Natura 2000 tīklā esošajām īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir pakļautas ietekmes uz vidi novērtējumam saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*)” (pieņemti 06.06.2006.)

Kopumā Jūrmalas pilsētas tūrisma stratēģija ir izstrādāta ņemot vērā pilsētas teritorijā esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānus, un tajā ir iestrādāti daži aizsardzības plānos paredzētie tūrisma infrastruktūras attīstības pasākumi.

5. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS IETEKMES UZ VIDĪ VĒRTĒJUMS

5.1. *Stratēģijas uzdevumu ietekmes uz vidi novērtējums*

Lai sasniegtu stratēģijas izvirzītos tūrisma attīstības stratēģiskos mērķus, ir noteikti šādi veicamie uzdevumi:

1. Jūrmalas kā kūrorta pilsētas attīstības veicināšana;
2. dabas resursu saudzīga izmantošana;
3. pilsētas tēla mērķtiecīga veidošana rietumvalstīs un turpmāka pilnveidošana Baltijā un Austrumos;
4. tūrisma objektu un aktivitāšu zonēšana un informācijas par tiem izvietošana;
5. tūrisma infrastruktūras radīšana, uzlabošana un kvalitātes paaugstināšana;
6. sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana nolūkā tūristiem padarīt ērtāku un atraktīvāku;
7. viesmīlības veicināšana;
8. aktīvā tūrisma attīstības veicināšana;
9. veselības tūrisma attīstība;
10. kultūras tūrisma attīstība;
11. konferenču tūrisma attīstība;
12. ar tūrismu saistītās statistikas apkopošana;
13. ES fondu piesaiste.

Analizējot šos uzdevumus un to apakšuzdevumus tika identificētas būtiskākās ietekmes. Uzdevumu un to ietekmes raksturojums sniegts zemāk, grupējot tos pēc stratēģijas pamatzdevumiem.

5.1.1. Jūrmalas kā kūrorta pilsētas attīstības veicināšana

Šis uzdevums paredz vairākus pasākumus, kas nostiprina Jūrmalas kā kūrorta pilsētas statusu: normatīvo aktu sagatavošanu un pieņemšanu, asociācijas izveidi, starptautiskās sadarbības aktivizēšanu, „kūrorta teritorijas” zonējuma noteikšanu un kūrorta teritorijas infrastruktūras attīstību.

Stratēģijā tiek paredzēta „teritorijas zonējuma maiņa, izstrādājot jauno Jūrmalas Attīstības plānu. Tā ietvaros piešķirt Ķemeru, Jaunķemeru un Kūdras teritorijām zonējumu „Kūrorta teritorija”. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo „Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumu 2007. - 2009. gadam” lielākajā (pamatā ārpus apdzīvotajām ciemu teritorijām) daļā šīs teritorijas ir noteikts zonējums „dabas pamatnes teritorijas”, bet atsevišķās vietās, kur atrodas rehabilitācijas iestādes noteikts zonējums - „kūrorta teritorijas”.

Saskaņā ar spēkā esošo teritorijas plānojuma Apbūves noteikumiem (p.7.10.1) „kūrorta teritorijas nozīmē zemesgabalus, kur primārais zemes, ēkas un citas būves vai tās daļas izmantošanas veids ir ārstniecības, rehabilitācijas un atpūtas iestāžu un sporta būvju izvietošana, bet sekundārais - cita atļautā izmantošana”. Šis teritorijas izmantošanas veids pieļauj ārstniecības un veselības aprūpes, kultūras, reliģisku iestāžu, sporta ēku un būvju, tūristu apmešanās iestāžu, tirdzniecības objektu, ēdināšanas iestāžu u.tml dz. objektu būvniecību.

Apbūves noteikumu punkts 7.15.1. nosaka, ka „dabas pamatnes” teritorija nozīmē zemesgabalus (vai to daļas), kas ietver šādas teritorijas (arī liegumus): mežus, pļavas,

purvus, apstādījumus (parkus, dārzus, skvērus, krastmalas), Rīgas jūras līča piekrasti, Lielupes palienes, ūdenstilpnes un ūdenstece, to krastu joslas, lauksaimniecības zemes. Apbūve šajās teritorijās nav primārais izmantošanas veids, bet pieļaujama tikai tad, ja tā nepieciešama atļautās izmantošanas nodrošināšanai.”

Par cik stratēģijā nav precizēts cik lielās teritorijās paredzēta šāda teritorijas zonējuma maiņa, kā arī kāda atļautā izmantošana būs iespējam „kūrorta teritorijās” saskaņā ar jauno Jūrmalas attīstības plānu, tad šādas paredzētas darbības ietekmi uz vidi pašlaik nav iespējams novērtēt. Tas jādara veicot ietekmes uz vidi novērtējumu attīstības plāna izstrādes gaitā. Katrā ziņā ļoti uzmanīgi jāpieiet šim jautājumam, nosakot precīzi paredzamās apbūves blīvumu un zemes izmantošanas veidu, lai saglabātu tās vērtības, ko dod esošā dabas pamatne.

Pozitīvi vērtējama kūrorta parka un tā mazās infrastruktūras atjaunošana Ķemeru. Tādējādi radīsies jauns ainavas elements un saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums.

Pārējie apakšuzdevumi nevar atstāt būtisku ietekmi uz vidi.

5.1.2. Dabas resursu saudzīga izmantošana

Uzdevuma realizācija viennozīmīgi atstās pozitīvu gan īstermiņa, gan ilgtermiņa ietekmi uz vidi, jo paredz veselu virkni pasākumu (sk. 6. sadaļu), kas mazinās tūrisma ietekmi uz vidi, īpaši aizsargājamās teritorijās, piekrastes zonā, u.c. uz antropogēnu slodzi būtiskās vietās. Ietekmi uz vidi mazinās arī paredzētie pētījumi par tūrisma plūsmas un slodzes intensitāti un apjomu.

5.1.3. Pilsētas tēla mērķtiecīga veidošana un pilnveidošana

Uzdevums paredz vairākus tirgvedības pasākumus, kas veidos un pilnveidos Jūrmalas kā tūristu galamērķa tēlu. Šis uzdevums nevar tieši ietekmēt vidi, bet paredzētie pasākumi viennozīmīgi palielinās tūristu skaitu. Tūristu skaita palielināšanās ietekme uz vidi analizēta citās sadaļās.

5.1.4. Tūrisma objektu un aktivitāšu zonēšana

Ar šo uzdevumu paredzēts noteikt aktivitātes un tos tūrisma veidus, kas attīstāmi konkrētās tūrisma teritorijās. Šis uzdevums vērtējams pozitīvi, jo var mazināt konfliktsituācijas starp dažādu tūrisma veidu piekritējiem.

5.1.5. Tūrisma infrastruktūras radīšana un kvalitātes paaugstināšana

Stratēģija paredz vairāku tūrisma infrastruktūras objektu izbūvi un attīstību: jaunu rehabilitācijas centru izveidi, pludmales sporta centra izveidi Dubultos, multifunkcionālas halles būvniecību, konferenču halles, motormuzeja, zemūdens arheoloģijas centra izveidi, mola izbūvi Lielupes ietekā (ar ietekas jūrā padziļināšanu), kuģīšu piestātņu rekonstrukciju u.c. tūrisma infrastruktūras objektu būvniecību. Ikvienu objekta būvniecība atstāj ietekmi uz vidi: tiek bojāta augsnes virskārta, būvdarbu laikā rodas troksnis un vibrācijas, palielinās būvdarbos izmantotā transporta radītais gaisa piesārņojums, var tikt bojāti aizsargājami biotopi un sugas. Veicot darbus nepiemērotā laikā, var tikt ietekmēta iedzīvotāju veselība. Visu objektu izveide un būvniecība jāveic izvērtējot to ietekmi uz vidi saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām.

Par cik stratēģija paredz tūristu skaita palielināšanos vairāk kā divas reizes (no 101`447 2005.gadā līdz 228`255 2020.gadā), tad var paredzēt, ka proporcionāli pieaugs pieprasījums pēc naktsmītnēm. Tas nozīmē, ka tiks veidotas jaunas viesnīcas, moteli, viesu mājas un

kempingi. Tāpat palielināsies ar tūrisma nozari saistīto jomu attīstība - pieaugs mazumtirdzniecības vietu un ēdināšanas iestāžu skaits. Līdz ar to attiecīgi ievērojami palielināsies ūdens patēriņš, vidē novadīto notekūdeņu daudzums un radīto atkritumu daudzums.

Jaunu tūrisma infrastruktūras objektu izveide un esošo pilnveidošana atstās pozitīvu ietekmi uz ekonomisko un sociālo vidi: palielināsies darba vietu skaits, pieaugs dažāda veida nodokļu ieņēmumi. Jaunu objektu celtniecība, kā arī ceļu un ielu izbūve un rekonstrukcija stimulēs būvniecības nozares attīstību.

5.1.6. Sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana

Pieaugot tūristu plūsmai gan ar vairāku dienu apmeklējuma mērķi, gan apmeklējot pasākumus, ievērojami pieaugs transporta intensitāte. To veicinās arī stratēģijā paredzētie pasākumi: sabiedriskā transporta nodrošināšana no un uz lidostu „Rīga” un vēlās vakara stundās no un uz Rīgu, sabiedriskā transporta kursēšanas grafika pieskaņošana visiem kultūras pasākumiem, vilciena Maskava - Rīga braukšana līdz Majoru stacijai u.c. Šādas plānotās darbības saistās ar lokāla gaisa piesārņojuma pastiprināšanos ceļu un ielu posmos, kā arī trokšņu līmeņa lokālu palielināšanos.

5.1.7. Viesmīlības veicināšana

Uzdevums paredz vairākus pasākumus, kas veicinās attieksmes pret tūristiem uzlabošanās gan tūristu apkalpojošās iestādēs, gan iedzīvotāju vidū. Šis uzdevums nevar tieši ietekmēt vidi, bet paredzētie pasākumi viennozīmīgi palielinās tūristu skaitu. Tūristu skaita palielināšanās ietekme uz vidi analizēta citās sadaļās.

5.1.8. Aktīvā tūrisma attīstības veicināšana

Stratēģijā tiek paredzēti vairāki pasākumi aktīvā tūrisma attīstībai: slēgtas slēpošanas trases būve, pludmaļu pilnveidošana un infrastruktūras izveide, aktīvā tūrisma pasākumu organizēšana u.c. Daļa pasākumu neatstās būtisku ietekmi uz vidi, jo stratēģijā ir paredzēta vairāki pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanā. Bet jaunu objektu ietekmes uz vidi izvērtējums tiks veikts katrā konkrētā gadījumā saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

5.1.9. Veselības tūrisma attīstība

Lai uzlabotu veselības iestāžu darbu un popularizētu veselības tūrisma iespējas Jūrmalas pilsētā ir paredzēti vairāki tirgvedības pasākumi u.c. pasākumi. Daļa šo pasākumu neatstās būtisku ietekmi uz vidi, jo stratēģijā ir paredzēta vairāki pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanā. Bet jaunu objektu celtniecības ietekmes uz vidi izvērtējums tiks veikts katrā konkrētā gadījumā saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

5.1.10. Kultūras tūrisma attīstība

Kultūras tūrisma attīstībai tiek paredzēts attīstīt un pilnveidot kultūras un izklaides pasākumu klāstu, jaunu objektu celtniecību un esošo rekonstrukciju un attīstību, kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšana un saglabāšanu. Paredzētie pasākumi saistās ar liela daudzuma apmeklētāju pulcēšanos vienkopus, līdz ar to prognozējama arī atkritumu daudzuma palielināšanos, kā arī problēmas ar to savākšanu. Nepilnīgi apsaimniekojot apskates objektus, to apmeklētāji atstās atkritumus „kur pagadās” gan objekta, gan pieguļošajā teritorijā. Pasākumos, kurus apmeklē liels skaits iedzīvotāju un viesu, rodas problēmas ar atkritumu operatīvu savākšanu un atkritumu urnu tukšošanu.

Attīstot dažādu izklaides pasākumu programmu un veicinot rehabilitācijas un atpūtas infrastruktūras attīstību, nenovēršami ir konflikti starp „mierīgas” un „trokšņainas” atpūtas cienītājiem.

Jaunu objektu būvniecības ietekmes uz vidi izvērtējums ir jāveic katrā konkrētā gadījumā saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Pirms popularizēt kultūrvēstures objektu apmeklējumu ir jāizvērtē esošās teritorijas slodze un jāvērtē vai papildus apmeklētāji nevar būtiski ietekmēt šo objektu stāvokli.

5.1.11. Konferenču tūrisma attīstība

Lai attīstītu Jūrmalu kā konferenču pilsētu tiek paredzēti daži tirgvedības pasākumi, kā arī plānota liela konferenču centra izveide. Konferenču tūrisma attīstība nevar būtiski ietekmēt vidi, bet tā noteikti palielinās tūristu skaitu pilsētā. Tam svarīga nozīme ir ziemas sezonas mēnešos. Konferenču centra būvniecības ietekme uz vidi ir jāvērtē atkarībā no centra izvietojuma vietas saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” prasībām.

5.1.12. Ar tūrisma saistītas statistikas apkopošana un pētījumu veikšana

Statistikas apkopošana un pētījumu veikšana nevar ietekmēt vidi, bet iegūtie dati un informācija var palīdzēt novērtēt tūrisma attīstības ietekmi uz vidi (sk. 10. sadaļu).

5.1.13. ES fondu piesaiste

Šī uzdevumu sadaļa ir cieši saistīta ar visiem iepriekšējiem uzdevumiem, jo fondu piesaiste paredzēta vairāku citu uzdevumu realizēšanai un finansēšanai. Konkrēto projektu ietekmes uz vidi novērtēšana jāveic saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” prasībām.

5.2. *Problēmas neīstenojot attīstības stratēģiju*

Nemot vērā aizvien pieaugošo tūristu skaitu Jūrmalas pilsētā, tūrisma attīstības stratēģija ir nepieciešama tūrisma ilgtspējīgai attīstībai. Stratēģijas neīstenošanas gadījumā, pieaugošais tūristu skaits var izsaukt nozīmīgas vides problēmas. Tās ir saistītas ar atkritumu apsaimniekošanu, transporta radīto gaisa piesārņojumu un troksni, antropogēno slodzi uz īpaši jutīgām teritorijām (īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, piekrastes zonu, Lielupes piekrasti u.tml dz.), ūdens kvalitāti u.c. Neplānojot tūrisma attīstības teritorijas un pasākumus var pastiprināties esošās konfliktsituācijas ar: dažādu veida atpūtas cienītājiem, tūrisma objektu atrašanos ciešā tuvumā dzīvojamiem vai rūpniecības rajoniem. Var secināt, ka stratēģijas neīstenošana mazinās Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības iespējas.

5.3. *Iespējamo stratēģijas alternatīvu izvēles pamatojums*

Par vienīgo alternatīvu izstrādātajai stratēģijai uzskatāma t.s. „0 alternatīva”, t.i. stratēģija netiek izstrādāta. Problēmas, kas rodas neīstenojot šo stratēģiju apskatītas iepriekšējā sadaļā.

5.4. Stratēģijas uzdevumu ietekmes uz vidi novērtējuma apkopojums

UZDEVUMS	IETEKMES RAKSTUROJUMS	Ilgums		Tieša/ netieša ietekme
		Istermiņa	Ilgtermiņa	
		P - pozitīva N - negatīva		
Jūrmalas kā kūrorta pilsētas attīstības veicināšana	Ietekme vērtējama kā pozitīva, bet rekomendācijas zonējuma maiņai Jaunkemeru, Ķemeru un Kūdras teritorijās no „dabas pamatnes teritorijām” uz „kūrorta teritorijām” nepieciešams rūpīgi izvērtēt plānojuma izstrādes gaitā.	?	?	N
Dabas resursu saudzīga izmantošana	Ietekme vērtējama kā pozitīva, jo paredz vairākus pasākumus, kas var mazināt tūrisma attīstības ietekmi uz vidi.		P	T
Tūrisma objektu un aktivitāšu zonēšana	Mazinās konfliktsituācijas, kas rodas starp dažāda veida tūrisma izmantotājiem, kā arī tūrisma objektiem atrodoties ciešā tuvumā dzīvojamiem vai rūpniecības rajoniem.		P	N
Tūrisma infrastruktūras radīšana un kvalitātes paaugstināšana	Ietekme saistāma ar infrastruktūras objektu būvniecības procesā izraisīto ietekmi uz vidi.	N	P	T
Sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana	Uzdevums vērtējams pozitīvi, jo tas mazinās personīgā autotransporta izmantošanas vajadzību un mazinās ar to saistīto gaisa piesārņojumu un troksni.		P	T
Viesmīlības veicināšana	Nav saskatāma būtiska ietekme uz vidi			
Aktīvā tūrisma attīstības veicināšana	Ietekme saistāma ar antropogēnās slodzes pieaugumu uz dabas teritorijām	N		T

UZDEVUMS	IETEKĀMĒS RAKSTUROJUMS	Ilgums		Tieša/ netieša ietekme
		Istermiņa	Ilgtermiņa	
		P - pozitīva		
		N - negatīva		
Veselības tūrisma attīstība	Nav saskatāma būtiska ietekme uz vidi			
Kultūras tūrisma attīstība	Lielu pasākumu organizēšana saistās ar atkritumu savākšanas problēmām. Kultūrvēstures objektu apskates popularizēšana palielinās antropogēno slodzi uz šiem objektiem, kā rezultātā var tikt ietekmēts to stāvoklis.		N	N
Konferenču tūrisma attīstība	Nav saskatāma būtiska ietekme uz vidi			
Ar tūrisma saistītas statistikas apkopošana un pētījumu veikšana	Nav saskatāma ietekme uz vidi			

6. RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU UZ VIDĪ SAMAZINĀŠANAI

Jebkurā plānošanas dokumentā var izdalīt divu veidu pasākumu grupas, kas var mazināt šī plānojuma dokumenta ietekmi uz vidi. Pirmo pasākumu grupu veido prasības, kurus nosaka spēkā esošie normatīvie akti un dažāda līmeņa institūciju izvirzīto nosacījumu ievērošana. Otrā grupā veido plānošanas dokumenta izstrādes gaitā noteiktie pasākumi, kas noteikti lai mazinātu ietekmi uz apkārtējo vidi.

Attiecībā uz tūrisma attīstības plānošanu svarīga ir to prasību ievērošana, kas noteiktas tūrisma nozari regulējošos normatīvajos aktos, dažāda līmeņa nozares attīstības plānošanas dokumentos, vides aizsardzības un teritoriālās plānošanas normatīvajos aktos. Bez šo prasību ievērošanas, ir iespējams paredzēt arī citus pasākumus, kas var mazināt tūrisma nozares attīstības ietekmi uz vidi. Par šādiem pasākumiem, kas paredzēti Jūrmalas pilsētas tūrisma stratēģijā, uzskatāmi sekojoši:

- racionāla dabas dziedniecisko resursu izmantošana;
- pētījumu un metodiku izstrāde, lai noteiktu atsevišķu tūrisma objektu apmeklēšanas pieļaujamās slodzes, piemēram, aizsargājamās teritorijās (sevišķi krasta kāpu joslā);
- populārākajos tūrisma, rekreācijas un sporta objektos noteikt tūrisma plūsmas intensitāti un piemērotākos atpūtas veidus;
- novirzīt tūrisma plūsmu no īpaši jūtīgiem objektiem un teritorijām uz vietām, kur tās nodara vismazāko kaitējumu un kur ir attīstīta infrastruktūra;
- saglabāt vērtīgos un nozīmīgos biotopus esošajās un potenciālajās tūrisma vietās;
- tūrisma plūsmu vietās izvietot informāciju par dabas resursu vērtībām un saudzēšanas nepieciešamību, kas palīdzētu veidot arī tūristu vides apziņu;
- labierīcību attīstība nodrošinot to lielāku pārklājumu pilsētā gar pludmali (ik pēc 300 - 500 metriem) un ieviešot citus pludmales labiekārtošanas elementus (piemēram, dušas un atkritumu urnas);
- kultūrvēsturiskā centra saglabāšanu, veicinot sabiedrības izglītošanu un apziņas veidošanu par kultūrvēsturiskā mantojuma nozīmi;
- teritorijas plānošanas dokumentos izstrādāt un pielietot stingru zonējuma un zemes izmantošanas plānu, nosakot vietas, kuras paredzētas dzīvošanai, tūrismam un kūrorta teritorijai;
- ērtu autostāvvietu izveide pie tūrisma objektiem, tai skaitā, tūristu autobusiem un norādes uz tām;
- tualetu atjaunošana un uzstādīšana visās Jūrmalas dzelzceļa stacijās.

Kā būtisks pasākums, kas mazinātu tūrisma attīstības ietekmi uz vidi, ir visu jauno tūrisma infrastruktūras objektu būvniecības un esošo objektu atjaunošanas ietekmes uz vidi novērtēšana saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” un saistīto normatīvo aktu prasībām. Tas īpaši svarīgi ir objektiem, kas paredzēti vai atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, piekrastes zonā, Lielupes piekrastē u.c. teritorijās ar augstu bioloģiskās daudzveidības vai ainavisko vērtību. Darbībām jānotiek saskaņā ar pilsētas teritorijas plānojumu.

Ja paredzētā darbība tiek plānota Natura 2000 īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, tad tās ietekmes uz vidi novērtējums jāveic saskaņā ar kārtību, kas noteikta MK not. Nr. 455 (pieņemti 06.06.2006.) „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”.

7. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” X daļas 43. pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklam”.

Kritēriji, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklam, kā arī kādi kompensējošie pasākumi var tikt piemēroti, un to piemērošanas kārtību ir noteikta MK noteikumos Nr.594 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai” (18.07.2007). Noteikumos teikts, ka kompensējošie pasākumi *Natura 2000* teritoriju tīklam var būt jaunas *Natura 2000* teritorijas izveidošana tiešā ietekmētās *Natura 2000* teritorijas tuvumā vai citur Latvijas Republikas teritorijā, kā arī sugas vai biotopa atjaunošanas pasākumi citās esošajās *Natura 2000* teritorijās, kuras nav izveidotas paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta ietekmētās sugas vai biotopa aizsardzībai.

Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijā netiek paredzētas tādas darbības, kas varētu tiešā veidā negatīvi ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Stratēģija ir izstrādāta balstoties uz prasībām, ko izvirza normatīvie akti un vides aizsardzības valsts institūcijas. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi tūrisma attīstības stratēģijā nav paredzēti.

8. IESPĒJAMĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” ar jēdzienu **pārrobežu ietekme** tiek saprasta jebkura paredzētās darbības izraisīta ietekme teritorijā, kas pakļauta ietekmētās valsts jurisdikcijai, ja šīs ietekmes fiziskais cēlonis pilnībā vai daļēji atrodas Latvijas jurisdikcijā esošā teritorijā.

Jūrmalas pilsētai nav robežas ar kādu citu valsti, kā arī tas neatrodas tiešā citas valsts tuvumā. Pie tam tūrisma attīstības stratēģija neparedz tādas aktivitātes, ka pat pie noteiktiem klimatiskiem faktoriem, kā arī ņemot vērā fiziogēogrāfisko izvietojumu (robežu ar Rīgas jūras līci), pārrobežu ietekme būtu paredzama.

9. PASĀKUMI STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS MONITORINGAM

Lai konstatētu tūrisma attīstības stratēģijas īstenošanas ietekmi uz vidi, kā arī vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, pašvaldība veic plānošanas dokumenta (tūrisma attīstības stratēģijas) īstenošanas monitoringu.

Tūrisma attīstības stratēģijas īstenošanas monitoringam var izmantot gan valsts statistikas datus un informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu., gan **indikatorus**, kas ļauj tiešāk vērtēt tūrisma attīstības ietekmi uz vidi Jūrmalas pilsētā. Normatīvie akti nenosaka, ka monitoringa ziņojums jā sagatavo katru gadu, tomēr, lai iegūtu pilnīgu un korektu informāciju par tūrisma attīstību un tā ietekmi uz vidi, dati būtu jā vāc katru gadu.

Tūrisma attīstības stratēģijas īstenošanas monitoringam tiek piedāvāti šādi indikatori:

- dabas pamatnes teritoriju platības, kas transformētas tūrisma infrastruktūras apbūvei;
- Zilā karoga pludmaļu un jahtu ostu skaits;
- ūdens patēriņa un novadīto notekūdeņu apjoms uz vienu tūristu vienā diennaktī;
- vidējais pludmales apmeklētāju skaits uz pludmales 1 km² vasaras sezonas laikā;
- tuaļu skaits attiecībā uz pludmales apmeklētāju skaitu;
- vasaras un ziemas sezonās pludmalēs savākto sadzīves atkritumu daudzums;
- tūristu skaits attiecībā pret pastāvīgo iedzīvotāju skaitu vasaras un ziemas sezonās;
- pilsētā iebraukušo automašīnu skaits;
- peldvietu ūdens kvalitātes rādītāji;
- saņemto sūdzību skaits par ūdens kvalitāti līcī;
- vides pārvaldības sistēmu ieviesušo un sertificējušo tūrisma uzņēmumu skaits.

Izmantojot augstākminētos statistikas datus un indikatorus veicams stratēģijas ietekmes uz vidi monitorings. Nepieciešamības gadījumā par monitoringa veikšanu var konsultēties ar VVD Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi un Vides pārraudzības valsts biroju.

10. KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir „Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijas 2007 – 2018. gadam” stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma sastāvdaļa, kura mērķis ir attīstības stratēģijā paredzēto darbību ietekmes uz vidi analīze.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra paredzēta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējums” un tā veikšanas kārtība noteikta ar Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.). Jūrmalas tūrisma attīstības stratēģijai SIVN procedūra piemērota ar Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu, jo uz stratēģiju attiecas MK noteikumu 4. panta (3) daļas noteikumi, kas nosaka, ka SIVN jāveic plānošanas dokumentiem, ko izstrādā pašvaldība tūrisma jomā, ja dokumentā paredzētās darbības var būtiski ietekmēt vidi.

Tūrisma attīstības stratēģiskie mērķi Jūrmalas pilsētā ir tūristu skaita pieaugums gan *vasaras*, gan *ziemas* sezonās, kā arī ienākumu no tūrisma nozares palielināšana. Mērķu realizācijai ir izstrādāta vairāku uzdevumu programma un dažādu veidu tūrisma attīstības programmas. Veikta arī esošās situācijas apzināšanās un SVID analīze.

Veicot tūrisma attīstības stratēģijas ietekmes uz vidi novērtējumu tika konstatēts, ka tās būtiskās ietekmes izriet no:

- jaunu tūrisma infrastruktūras objektu būvniecības un esošo objektu rekonstrukcijas vai paplašināšanas;
- antropogēnās slodzes pieauguma īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, piekrastes zonā, Lielupes piekrastes teritorijā u.c. teritorijās ar augstu ainavisko vai kultūrvēstures mantojuma vērtību;
- atkritumu skaita palielināšanos, iegūtā ūdens un vidē novadīto notekūdeņu apjoma pieaugumu.

Stratēģijā rekomendētās teritorijas zonējuma maiņas Kūdras, Ķemeru un Jaunķemeru teritorijās no „dabas pamatnes teritorijām” uz „kūrorta teritorijām” ietekmes uz vidi novērtējums šajā dokumentā nav iespējams informācijas trūkuma dēļ, tas detalizēti tiks apskatīts Jūrmalas teritorijas plānojuma SIVN procesā.

Lai mazinātu tūrisma attīstības ietekmi uz vidi, stratēģijā ir paredzēti vairāki pasākumi taupīgai dabas resursu izmantošanai, antropogēnās slodzes samazināšanai, transporta radītā piesārņojuma mazināšanai u.c.

Kā būtisks pasākums ietekmes mazināšanai un sabiedrības iesaistīšanai ar vidi saistītu jautājumos ir IVN veikšana saskaņā ar likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un saistītajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Par galveno problēmu nerealizējot stratēģiju uzskatāma tūristu skaita pieauguma radītās ietekmes uz vidi, jo stratēģija nodrošina iespēju tūrisma attīstībai saskaņā ar ilgtspējības attīstības principiem. Tādēļ netiek paredzētas alternatīvas iespējas.

Analizējot stratēģijā paredzētos pasākumus, tiek secināts, ka nav jāparedz speciāli kompensēšanas pasākumi ietekmes uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām mazināšanai. Tāpat nav sagaidāms, ka stratēģijas īstenošana varētu radīt pārrobežu ietekmi uz vidi.

Lai novērtētu stratēģijas īstenošanas ietekmi uz vidi tiek paredzēts veikt monitoringu, kura realizācijai var izmatot valsts statistikas datus un informāciju, kas iegūta valsts vides monitoringa programmas ietvaros, kā arī izmantojot speciālus indikatorus.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS**Starptautiskie un Eiropas Savienības dokumenti**

1. Bernes konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Berne, 1979.
2. Bonnas konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību, 1979.
3. Ramsāres konvencija par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi, Ramsāre, Irāna, 1971.
4. Riodežaneiro konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro, 1992.
5. UNESCO konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, Parīze, 1972.
6. Padomes Direktīva 79/409/EEK „Par savvaļas putnu aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1979.
7. Padomes Direktīva 97/11/EEK kura precizē un papildina direktīvu 79/409/EEK „Par savvaļas putnu aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1997.
8. Biotopu direktīva - Padomes direktīva 92/43/EEK „Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”, Eiropas kopienu padome, 1992.

Nacionālie plānošanas un normatīvie dokumenti

9. Nacionālais vides politikas plāns 2004.-2008., Rīga, 2003.
10. Aizsargjoslu likums, 05.02.1997.
11. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 30.10.1998.
12. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 02.03.1993.
13. MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, 23.03.2004.
14. MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”, 15.06.1999.
15. Ķemeru nacionālā parka likums, 30.05.2001.

Publikācijas un npublicētie materiāli

16. Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija 2007. - 2018. gadam (SIA „DEA Baltika”, Jūrmala, 2007.).
17. Dabas lieguma „Darmšates priežu audze” dabas aizsardzības plāns (Jūrmalas pilsētas dome, Jūrmala, 2006.).
18. Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns (AS „Carl Bro”, Rīga, 2002.).
19. Dabas lieguma „Lielupes grīvas pļavas” dabas aizsardzības plāns (Latvijas Dabas fonds, Rīga, 2004.).
20. Dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns (Jūrmalas pilsētas dome, Jūrmala, 2004.).
21. Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojums 1995. - 2007. gadam ar grozījumiem un papildinājumiem līdz 2009. gadam. (Jūrmalas pilsētas dome, Jūrmala, 2007.).
22. Jūrmalas pilsētas attīstības plāna (ģenerālplāna) grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats (SIA „Vides konsultāciju birojs”, Rīga, 2006.).
23. Jūrmalas vides aizsardzības politikas plāns (Jūrmalas pilsētas dome, Jūrmala, 2001.).
24. www.jurmalasudens.lv